



Māra Jēkabsons

Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes sekcija Latvijas Universitātes 68.konferencē 2010. gada 12.februārī Rīgā

2010.gada 12.februārī Latvijas Universitātes (LU) Sociālo zinātņu fakultātē (SZF) noritēja LU 68.konferences Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes sekcijas sēde. LU gadskārtējā konference dod iespēju parādīt sevi gan jaunajiem, gan pieredzējušajiem zinātniekiem. Šogad saulainajās un mājīgajās LU SZF telpās tika nolāsti 8 referāti — pētījumus bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes studentiem un kolēģiem prezentēja 7 pieredzes bagāti nozares pētnieki un viens daudzsološs doktorants. Tematiski referāti iedalāmi 3 grupās: informācijas un komunikāciju tehnoloģijas un elektroniskie resursi, ar nozares studijām un kvalifikācijas iegūšanu saistītie pētījumi, kā arī digitalizācijas virpuļi gandrīz izzudušais pētniecības virziens — grāmatniecības vēsture.

Inovativie elektroniskie resursi bibliotēkās

Lai gan šķiet, ka par internetu neko jaunu vairs nav iespējams pateikt, LU SZF Informācijas un bibliotēku studiju nodaļas (IBSN) lektore **Iveta Kalniņa** demonstrēja dažus interesantus un bibliotēkām noderīgus paņēmienus. Viena no šādām iespējām ir ceļveži — elektronisko resursu katalogi, kas parasti veltīti kādai atsevišķai nozarei vai tēmai. Ceļveži satur īpaši atlasītus un klasificētus svarīgākos un vērtīgākos interneta resursus. To galvenais uzdevums — palīdzēt orientēties informācijas apjomā, atklāt un izprast in-



I.Kalniņa

formācijas avotu sistēmu. Informācijas speciālisti, piemēram, Dženija Grimšova (*Jennie Grimshaw*) ceļvežos iesaka iekļaut šādus interneta resursus:

- bibliotēku un informācijas centru krājumus;
- zinātniskās monogrāfijas un mācību grāmatas;
- zinātniskos un populārzinātniskos žurnālus;
- uzziņu izdevumus;
- pelēko literatūru (konferenču ziņojumus, referātus, disertācijas);
- patentu informāciju (dizainparaugus, preču zīmes);
- statistisko informāciju un oficiālos dokumentus;
- datubāzes, portālus, diskusiju grupas.

Lai gan ceļveži prasa rūpīgu dinamisko interneta resursu aptvērumu un regulāru to kvalitātes kontroli, I.Kalniņa atzina, ka Latvijas bibliotēku speciālisti aktīvi attīsta šo informācijas avotu. Kvalitatīvi ceļveži sniedz iespēju ātri un precīzi orientēties elektroniskās informācijas klāstā, uzrunāt konkrētu mērķauditoriju. Kā labākie Latvijas bibliotēku ceļveži tika minēti:

- LNB Nozaru ceļvedis (<http://www.lnb.lv/lv/lasitajiem/nozaru-celvedis>); Rīgas Tehniskās universitātes Latvijas nozaru ceļvedis (<http://www.rtu.lv/content/view/2371/1329/lang.lv>) un Informācijprātības kurss ķīmijā (<http://omega.rtu.lv/dedicate/sample/cilc/Latvcilc.htm>);
- Latvijas Lauksaimniecības universitātes Fundamentālās bibliotēkas Interneta resursu ceļvedis (http://llufb.llu.lv/int_icdb.htm);
- Jelgavas Zinātniskās bibliotēkas E-plaukts (<http://www.jzb.lv/index.php?&617>);
- Preiļu Galvenās bibliotēkas Interneta adrešu ceļvedis (<http://www.preilubiblioteka.lv/?menu=5&smenu=12>).

Svarīgi atcerēties, ka labi ceļveži satur ne tikai informācijas resursu sarakstu, bet arī meklēšanas un pārliūkošanas iespējas. Šādus ceļvežus piedāvā, piemēram, Edinburgas Universitātes bibliotēka (<http://www.lib.ed.ac.uk/resources>) un Bufalo Universitātes bibliotēka (<http://library.buffalo.edu/libraries/findlibrarymaterials/subjectresources>). Noderīgi padomi ceļvežu veidošanā rodami tīmekļa vietnē <http://www.desire.org/handbook/welcome.html>.

Bibliotēkzinātnes doktorante **Aiga Grēniņa** atzīmēja, ka elektroniskie resursi ir gan tie, kas atbilstoši laikmetam pāriet no tradicionālās formas uz elektro-

nisko, piemēram, e-grāmatas un e-žurnāli, gan tie, kas tradicionālajā vidē nekad nav bijuši un rodas uzreiz elektroniski, piemēram, emuāri, viki, sociālie tīkli, RSS. Lai gan jēdzieni "Timeklis 2.0" un "Bibliotēka 2.0" vairs nav nekāds jaunums, izpētot gan Latvijas, gan

Vērtējot inovatīvo elektronisko risinājumu izmantojumu bibliotēkās, A.Grēniņa konstatējusi, ka teorija nereti ir pretrunā ar praksi — par spīti nepārtrauktai informācijas un komunikāciju tehnoloģiju piedāvājuma paplašināšanai, bibliotēku vidē tās tiek izmantotas reti un vienveidīgi. Lai gan elektronisko resursu izmantošana kopumā pieaug, savu nozīmi nezaudē poligrāfiskie resursi — tie vēl aizvien ir pietiekami populāri, tāpēc inovatīvos elektroniskos pakalpojumus vēlams izmantot saziņai ar bibliotēkas apmeklētājiem pārsvarā ārpus darbalaika. Elektroniskie un tradicionālie resursi viens otru papildina nevis izslēdz, taču efektīvai e-resursu izmantošanai bibliotēkās pievēršama lielāka uzmanība.



A. Grēniņa

ārzemju bibliotēku tīmekļa vietnes, doktorante secinājusi, ka šīs relatīvi jaunās tehnoloģijas bibliotēkās vēl aizvien tiek izmantotas samērā maz. Piemēram, 2008.gada pavasarī tādas elektroniskās iespējas kā emuārus, e-pasta uzziņas vai tiešsaistes tērēšanu piedāvāja mazāk nekā 1/3 ASV publisko bibliotēku. Vēl retāk bibliotēkas bija sastopamas sociālajos tīklos. Visbiežāk piedāvātais bibliotēku elektroniskais pakalpojums bija tiešsaistes katalogs (82%) un tiešsaistes pieeja lietotāja kontam (56%).

Pētot 90 Ziemeļamerikas, Eiropas un Āzijas publiskās un akadēmiskās bibliotēkas, inovatīvie elektroniskie risinājumi tika iedalīti 3 kategorijās:

- informācijas plūsma (RSS, emuāri, viki);
- informācijas izguve (lietotājindeksēšana (par ko tālāk rakstā));
- informācijas apmaiņa (tūlītējā ziņojumapmaiņa, sociālie tīkli).

Secināts, ka visās 3 kategorijās inovatīvos risinājumus visaktīvāk izmanto Ziemeļamerikas bibliotēkas, kam cieši seko Eiropas bibliotēkas. Procentuāli inovatīvo risinājumu popularitāte izpētītajās bibliotēkās iedalās šādi:

- emuāri (58%);
- RSS (47%);
- tūlītējā ziņojumapmaiņa (43%);
- viki (19%);
- sociālie tīkli (16%);
- lietotājindeksēšana (9%).

Neizmantotās elektronisko katalogu iespējas

LU SZF IBSN vadītājas, docentes **Baibas Holmas** uzmanības lokā šoreiz nonākusi folksonomija un tās izmantošanas iespējas informācijas apstrādē bibliotēkās. Folksonomija ir salīdzinoši jauns jēdziens, radies emuāru diskusijās 2003./2004.gadā, un par tā autoru tiek uzskatīts informācijas speciālists Tomass Vanders Vals (*Thomas Vander Wal*).

Terminu veido divi angļu valodas vārdi — *folk* ('tauta') un *taxonomy* ('taksonomija'). Vārds "taksonomija", savukārt, veidots no diviem grieķu vārdiem — *taxis* ('izvietojums noteiktā kārtībā') un *nomos* ('likums') — un apzīmē sistematikas nozari, kas risina sistematizēšanas un klasificēšanas jautājumus. Tātad folksonomiju var skaidrot kā 'tautas klasificēšanas sistēmu'. Tā kā



B. Holma

folksonomija ir informācijas organizēšanas sistēma, tā nereti tiek saukta par sociālo indeksēšanu, sociālo klasificēšanu, demokrātisko indeksēšanu, funkcionālo indeksēšanu vai pat sociālo birkošanu (no angļu *social tagging*). Visnotaļ atbilstošs latviskojums būtu "lietotājindeksēšana", taču, tā kā oficiāli apstiprināta latviešu valodas termina šim jēdzienam nav, uzskatāmības labad paturēts no angļu valodas pārņemtais "folksonomija".

Folksonomija kļuva populāra līdz ar "Timekli 2.0", kurā lietotāji arī var būt informācijas veidotāji un publicētāji. Vairums interneta meklētāju darbu veic, izmantojot atslēgvārdus, tāpēc, lai internetā ievietotais materiāls būtu viegli un ātri atrodamas, tam piešķirami atslēgvārdi. Zināms, ka atslēgvārdu piešķiršana ir viens no indeksēšanas veidiem, taču folksonomijā šo indeksēšanu veic, proti, atslēgvārdus piešķir nevis speciālisti, bet lietotāji. Pazīstamākie folksonomijas izmantošanas piemēri rodami sociālo grāmatzīmju vietnē *Delicious* (<http://delicious.com>) un foto vietnē *Flickr* (<http://www.flickr.com>). Latvijā folksonomija visaktīvāk izmantota emuāros un sociālajos tīklos, piemēram, "Draugiem.lv" fotogrāfiju indeksēšanā. Kāpēc šo indeksēšanas veidu nevarētu izmantot arī bibliotēkās?

Lasītāji bibliotēku katalogu folksonomijā iesaistāmi divējādi — gan tieši (iestrādājot speciālu programmu ar autorizāciju vai bez tās), gan netieši (izmantojot *LibraryThing* — informācijas un komunikāciju tehnoloģiju entuziasta Tima Spaldinga (*Tim Spalding*) 2005.gadā izveidotu bezmaksas lietojumprogrammu, kas ļauj sasaistīt bibliotēkas katalogierakstus ar sociālās katalogizēšanas un grāmatzīmju vietnes www.librarything.com (www.librarything.de) ierakstiem).

Izpētot 21 katalogu Baltijas un Ziemeļvalstu akadēmiskajās un publiskajās bibliotēkās, B.Holma secinājusi, ka "Timekļa 2.0" iespējas bibliotēku katalogos izmantotas reti. Pārsvārā tā ir katalogā rodamo grāmatu vērtēšana, kamēr folksonomija tikpat kā nav sastopama. Konstatēts tikai viens gadījums — Tampere Universitātes bibliotēkas elektronisko resursu portāla *Nelli* kataloga (<http://www.uta.fi/laitokset/kirjasto/english/index.php>) sasaiste ar *LibraryThing*. Tāpēc lietotāju piešķirto atslēgvārdu vērtēšanai tika izvēlēti 3 ASV bibliotēku katalogi: Annas Ārboras rajona bibliotēkas katalogs (*Ann Arbor District Library*, <http://www.aadl.org>), Kinga apgabala bibliotēku sistēmas katalogs (*King County Library System*, <http://www.kcls.org>) un Kalifornijas Bērklīja Universitātes bibliotēkas katalogs (*California Berkeley University Library*, <http://lib.berkeley.edu>). Pēc šo katalogu izpēti secināts, ka lietotāju aktivitāte atslēgvārdu piešķiršanā arī šo bibliotēku katalogos ir zema, turklāt lietotāju piešķirto atslēgvārdu pievienotā vērtība vairumā gadījumu nav liela. Ir ļoti populāri un iecienīti atslēgvārdi, kurus lietotāji piešķir biežāk nekā citus, bet ir arī tādi, kuri tiek piešķirti retāk. Tas gan nenozīmē, ka pirmie ir vispārīgi atslēgvārdi, bet otrie precizējošāki un dokumenta saturu atklājošāki. Bibliotēku katalogos sa-

stopami gan nozīmes ziņā plašāki, gan šaurāki, gan asociatīvi lietotāju piešķirtie atslēgvārdi. Nereti tie dublē bibliogrāfiskajā ierakstā piedāvāto informāciju, piemēram, izdevuma nosaukumā ietvertos vārdus vai autora vārdu un uzvārdu.

Lai gan atslēgvārdu piešķiršanas piedāvājums bibliotēku katalogos vēl ir samērā reta parādība un lietotāju aktivitāte zema un mazproduktīva, tie tomēr papildina vienveidīgās un vispārīgās indeksēšanas speciālistu dotās priekšmetiedaļas, kā arī nodrošina citus noderīgus tematiskās pieejas punktus. Aktuāls ir jautājums, vai lietotāju piešķirtie atslēgvārdi jākontrolē un jāpārbauda.

LU SZF IBSN lektore **Baiba Mūze** apskatīja personas funkcionālās saistības ar darbu atspoguļojumu katalogā. Kā intelektuālā un mākslinieciskā darba produkti standartā "Funkcionālās prasības bibliogrāfiskajiem ierakstiem" (*Functional requirements for bibliographic records, FRBR*) paredzēti: darbs (intelektuālās vai mākslinieciskās jaunrades veikums), izteiksme (darba intelektuālā vai mākslinieciskā realizācija) un manifestācija (darba izteiksmes fiziskais iemiesojums). Ikvienam no tiem var radīt gan persona, gan institūcija, bet līdzdarboties tās tapšanā — pat vairākas personas un/vai institūcijas. Līdz ar to pašam darbam, tā izteiksmei un manifestācijai piesaistīto funkcionālo lomu skaits ir gandrīz neierobežots — autors, līdzautors, tulkotājs, redaktors, recenzents, maketētājs, ilustrators u.t.t. Kā zināms, informācijas attēlojuma un izguves pamatā ir apstrāde un bibliotēkas katalogā var redzēt un atrast tikai to, kas tur ir ievadīts. Tā kā katalogizācijas normatīvie dokumenti (Starptautiskais standartizētais bibliogrāfiskais apraksts (*International Standard Bibliographic Description, ISBD*), Angļu un amerikāņu katalogizācijas noteikumi (*Anglo-American Cataloguing Rules, AACR*) un Mašīnlasāmās katalogizācijas (*Machine-Readable Cataloging, MARC*) standarti) atbildības ziņu uzrādīšanā paredz plašas izvēles iespējas un interpretāciju par obligātajiem un neobligātajiem apraksta elementiem, vairumā bibliotēku katalogu funkcionālās lomas netiek uzrādītas pilnvērtīgi. Problēmas rada ne tikai atsevišķu funkcionālo lomu uzrādīšanas fakultatīvitate un apakšlauku izvēles iespējas, bet arī atšķirīgi šo lomu apzīmējumi un saīsinājumi.

Informācijas izguves procesā svarīga ir kritēriju esamība. Ja kataloga meklēšanas sistēmā netiek paredzēts kritērijs "Funkcionālā loma", tas ievērojami ierobežo meklēšanas iespējas, kā rezultātā jāizskata daudzi lieki ieraksti. Piemēram, katalogs piedāvā sameklēt visus Zigmunda Skujiņa darbus, kuru autors viņš ir, taču nav nekādas iespējas atsijāt tikai tos, kurus viņš, piemēram, ir rediģējis vai recenzējis. Jāatzīmē, ka kritērijs "Visi lauki" ne vienmēr ir atrisinājums, jo šī kritērija konfigurācija atkarīga no tā, ko tajā ietvēris sistēmadministrators, līdz ar to kritērijā "Visi lauki" iekļautie parametri katrā bibliotēkā var atšķirties, tāpēc dot dažādus rezultātus, meklējot pat it kā pēc viena un tā paša kritērija.

Nozares studentu pētnieciskās intereses un darba devēju vērtējums

LU SZF IBSN lektore **Vineta Gerkena** apskatīja lasītāju apkalpošanas problēmjaudājumu izpēti IBSN studentu noslēguma darbos 2000.–2009.gadā. Šajā laika posmā aizstāvēti 577 noslēguma darbi, no tiem 372 bakalaura darbi un 205 maģistra darbi. Lasītāju apkalpošanas tematikai veltīti 159 darbi — 108 bakalaura darbi un 51 maģistra darbs, tātad no visu noslēguma darbu kopskaita turpat 30% darbu. Vidējais rādītājs katru gadu ir aptuveni 11 bakalaura darbi (no 2 līdz 18 darbiem) un 5 maģistra darbi (no 2 līdz 9 darbiem).

Analizējot studentu darbus, bijis grūti noteikt stingras tematiskās robežas, proti, ko ietver vai neietver jēdziens "lietotāju apkalpošana". Bibliotēkā apkalpošana tradicionāli tiek saprasta kā bibliotēkas kompleksa darbība dokumentu un informācijas izplatīšanā, kamēr informacionālā apkalpošana attiecas tikai uz informācijas sniegšanu. Līdz ar to lietotāju apkalpošanā var nodalīt dažādas tematiskās grupas, kuras piesaistījušas IBSN studentu interesi:

- lasīšana kā sociāla nepieciešamība un bibliotēku loma lasīšanas izplatībā;
- lasītāju apkalpošanas pedagoģiskie un psiholoģiskie aspekti;
- lasītāju apkalpošanas nostādnes bibliotēkzinātnes teorijā, starptautiskās vadlīnijas un konceptuālie dokumenti; lasītāju apkalpošanas principi un organizācija bibliotēkā, tajā skaitā apkalpošanas kvalitātes vērtēšana; informācijas tehnoloģiju izmantošana lasītāju apkalpošanā; apkalpošanas procesa dalībnieki (lasītāji un bibliotekāri);
- darbs ar dažādām lasītāju grupām;
- bibliotēku pakalpojumi (bibliotekārie, informācijas);
- informācijpratība.

Daudzi darbi veltīti bibliotekāra personībai un sakarsmei ar lasītāju, kas ir būtiska bibliotekāra kompetences sastāvdaļa: studentu uzmanības lokā ir gan bibliotekāra ētika un profesionalitāte, gan konfliktu situāciju risināšana un stereotipu pārvarēšana, gan bibliotekārs kā lasītājs un viņa prestižs sabiedrībā. Secinājums: studentiem ir interese par lasītāju apkalpošanas jautājumu izpēti, taču vērojama atsevišķu tematu lielāka vai mazāka popularitāte — vairums studentu pievēršas kādas konkrētas bibliotēkas vai bibliotēku veida, vai lietotāju grupas padziļinātai izpētei. Par sava veida pēdējo gadu *modes* tematu kļuvusi informācijpratība.

Studentu pētnieciskie darbi ir lielisks avots bibliotekāra zināšanu un prasmju paaugstināšanai un pieredzes apguvei. Lai gan vairums darbu atrodas

LU SZF bibliotēkā un izmantojami lasītavā, dažus no tiem ir iespējams lejupielādēt no LU Noslēguma darbu datubāzes (<http://www.szf.lu.lv/lat/biblioteka/studentu-bakalauramagistra-darbu-saraksts>).

Grāmatniecības vēsture aizvien dzīva

LU Akadēmiskās bibliotēkas speciāliste **Aija Taimiņa** konferences klausītājus ievēda 200 gadus tālā senatnē. Referentes uzmanības lokā bija interesanta lappuse pazīstamā Rīgas skolotāja un vēsturnieka Johana Kristofa Broces (*Johann Christoph Brotze*, 1742–1823) biogrāfijā — viņa avotpētnieciskais darbs ar Kēnigsbergas Slepēnā ordeņa arhīva dokumentiem. Sabiedrība ir aizrāvusies ar J.K.Broces atstātā kultūrvēsturiskā mantojuma vizuāli krāšņāko daļu — zīmējumiem, taču nereti aizmirst, ka J.K.Broces mūža darbs un aizraušanās bija Livonijas vēstures un seno arhivāliju pētniecība. 19.gadsimta sākumā Vidzemes, Kurzemes un Igaunijas bruņniecība noslēdza vienošanos par sadarbību, lai kopīgās interesēs uzsāktu nepieredzēti liela vēriena darbu — seno Livonijas dokumentu norakstu krājuma izveidi. Par galveno mērķi tika izvirzīts uzdevums apzināt, izpētīt un pārrakstīt senākos Livonijas dokumentus no Kēnigsbergas Karaliskā (bijušā Vācu ordeņa slepenā) arhīva. Darbs Kēnigsbergā ilga 7 gadus — no 1809.



A.Taimiņa

līdz 1816.gadam tika pārrakstīti un komentēti vairāk nekā 3000 dokumenti. Jāpiebilst, ka dokumentu atveidošanai tika uzstādītas ļoti stingras prasības — faksimilnorakstam bija maksimāli jāatbilst oriģinālam gan saturiski, gan vizuāli. Tika pārzīmēti arī zīmogi — šo darbu veica īpaši šim nolūkam algoti kaligrāfi un mākslinieki, kuri pārzīmēja aptuveni 300 zīmogus. Pirmo reizi Latvijas un Igaunijas historiogrāfijā tika radīta zinātniska rakstisko avotu transkribēšanas un aprakstīšanas metodika — to izstrādāja J.K.Broces vadībā. Bez tam J.K.Broces uzdevums bija Rīgā sagaidīt un saņemt dokumentu norakstu sūtījumus, tos vērtēt un nepieciešamības gadījumā arī tulkot un pievienot skaidrojumu. Zīmīgi, ka samaksa par šo darbu pazīstamajam vēsturniekam, kas pārkāpis 70 gadu sliekšni, bija noteikta līdzvērtīgi parastam rakstvedim — 10 kapeikas par katru dokumentu. Iznākumā tika izveidoti 4 Kēnigsbergas Slepēnā ordeņa arhīva dokumentu norakstu apkopojumi Rīgas, Jelgavas, Tallinas (tagad Tartu) un Maskavas arhīvos. Apjomīgais darbs noslēdz garo Livonijas vēstures pētījumu provincialitātes un amatierisma periodu. J.K.Broces devums veido Livonijas historiogrāfijas un paleogrāfijas pamatus.

LU asociētais profesors **Viesturs Zanders** pievērsies trimdas grāmatniecības pētniecībai, ieskatījās diplomāta un vēsturnieka Arnolda Spekkes (1887–1972) devumā latviešu grāmatniecībā 20.gadsimta 40.–60.gados. Dzīvojot trimdā, intensīvākā sadarbība A.Spekkem izvērtās ar apgāda “Zelta ābele” izveidotāju un īpašnieku Miķeli Gopperu (1908–1996). Rezultātā 1948.gadā Stokholmā, uz kuriem bija pārcēlies gan M.Goppers, gan viņa apgāds, latviski tika izdota

miņu un tiešsaistes tehnoloģiju uzspiesto noteikumu priekšā —, tā varētu tikt traktēta kā sikumainība. Bet varbūt tomēr ir vērts ieklausīties pieredzējušu speciālistu viedoklī un pamācīties cieņu pret rakstīto vārdu, kas tiek publiski piedāvāts sabiedrībai?

Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes sekcijas devums LU konferencē bija nozīmīgs, saistīja klātesošo interesi un skaidri apliecināja bibliotēku nozares kontinuitāti. Radās priekšstats, ka novārtā netiek atstāts neviens pētniecības virziens. Tas nozīmē, ka gan LU SZF IBSN studentu darbos, gan nozares konferencēs piedāvātajos referātos rodama ne viena vien teorētiska un lietišķa atziņa un tālāk virzāma ideja.

(Māras Jēkabsones foto)



A.Spekkes grāmata “Latvijas vēsture: latvju tautas likteņciņas Eiropas krustceļos”. Grāmata ir tulkojums no tās pirmizdevuma itāliešu valodā, ko A.Spekke sarakstījis, strādājot par Latvijas Republikas sūtni Itālijā, Romā. Grāmata iznākusi anonīmi, sargājoties no represijām. Tās izdevums angļu valodā — *History of Latvia: an outline* — nāca klajā 1951.gadā. Sadarbībā ar M.Gopperu Zviedrijā tika izdotas daudzas A.Spekkes grāmatas, tajā skaitā 1956.gadā iznākusi “Senie dzintara ceļi un Austrum-Baltijas ģeogrāfiskā atklāšana”. Šī izdevuma angļu versija — *The ancient amber routes and the geographical discovery of the Eastern Baltic* — iznāca 1957.gadā. 1959.gadā tika izdots nozīmīgs darbs “Baltijas jūra senajās kartēs”, kura izdevums angļu valodā *The Baltic Sea in ancient maps* — iznāca 1961.gadā). Vērtīgs ir arī 1967.gadā “Zelta ābelē” iznākušais A.Spekkes atmiņu krājums “Atmiņu brīži”. Daudzas nozīmīgas izdevniecībā “Zelta ābele” Zviedrijā iznākušās grāmatas un informācija par to tapšanu tagad pieejama arī Latvijas lasītājiem — 2008.gada oktobrī LNB kā dāvinājumu no M.Goppera dēla Kārļa Goppera rokām saņēma M.Goppera arhīvu, kas satur viņa izdevējdarbības dokumentāciju, saraksti, izdevumu maketus, klīšejas un citus memoriālus materiālus. V.Zanders, pamatojoties uz M.Goppera un A.Spekkes sarakstes izpēti, radīja klātesamības ilūziju un sniedza atraktīvu ieskatu seno grāmatnieku uzskatos par izdodamo tekstu kvalitāti — pat visniecīgākā saturiskā neprecizitāte un tehniskā pārrakstīšanās tika uztverta kā nopietna problēma un šķērslis darba publicēšanai. Mūsdienās — informācijas pārsātinājuma laikmetā —, kad darba kvalitāte nereti atkāpjas “degošu” ter-

¹ RSS (*Really Simple Syndication*) — patiesi vienkārša sindikācija. Vairāk par šo un citām “Timekļa 2.0” tehnoloģijām: **Pavārniece, Gaida**. Publiskās bibliotēkas tēls virtuālajā pasaulē. *Bibliotēku Pasaule* [tiešsaiste]. Nr.47, 2009, 18.–25.lpp. Pieejams: <http://www.lnb.lv/bibliotekariem/lzdevumi/pielikumi/biblioteku-pasaule/pielikumi/biblioteku-pasaule/bp47-raksti>.

² Plašāk par folksonomiju: **Paidere, Ilva**. *Folksonomijas kā informācijas apstrādes veids* : bakalaura darbs. Latvijas Universitāte. Sociālo zinātņu fakultāte. Informācijas un bibliotēku studiju nodaļa. Rīga, 2009. 107 lpp.

³ FRBR. *Funkcionālās prasības bibliogrāfiskajiem ierakstiem : gala ziņojums = (Functional requirements for bibliographic records : final report)*. Starptautiskā bibliotēku asociāciju un institūciju federācija (International Federation of Library Associations and Institutions, IFLA). Rīga : Latvijas Nacionālā bibliotēka, 2005. 122 lpp. Pieejams: <http://www.lnb.lv/bibliotekariem/standarti/publikacijas/FRBR.pdf>.

⁴ Izdevumu Latvijā 2003.gadā pārizdevusi izdevniecība “Jumava”.

⁵ 2000.gadā pārizdots izdevniecībā “Jumava”.